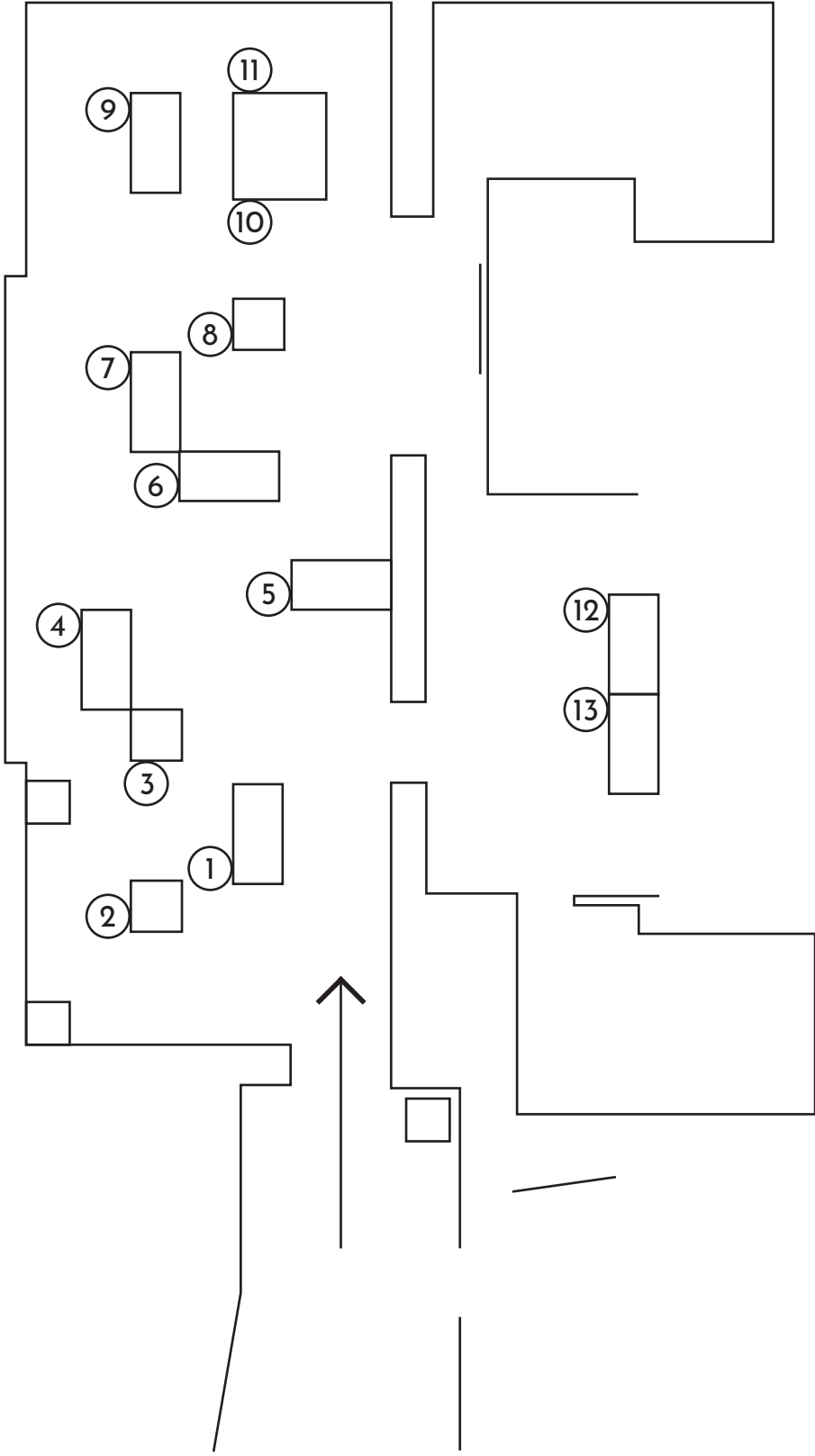

Arheoloģiskie, etnogrāfiskie un laikmetīgie vainagi Latvijas kultūrā

Anotācijas un darbu apraksti

①

1. Ilze Grīnberga. "Pļavas vainags".
2022. Autortehnika, metāla stieple,
poliestera diegi

Pļavā ieaudzis vainags ir kā senas tautas kultūras simbols. Pļavas īpašība – arvien atjaunoties un tiekties augšup – ir kopīga ar tautas kultūru, un vainags, būdams piederīgs pļavai, gluži tāpat kā tautas kultūra, sakņojas mūsu pašu dabā. No vainaga izaugušo smilgu tēls rada asociācijas par senas tautas kultūru un tās pili, kas sagumusi zem laika un pamestības sloga, taču, tāpat kā visam, kas ir dzīvs, arī tautas kultūrai piemīt cikliskums.

Klātesoša ir gaismas atgriešanās nojausma, jo tāds miers var būt tikai pirms kā jauna dzimšanas.

Gaismu sauca,
Gaisma ausa,
Augšām ceļas Gaismas pils!

2. Spirāļu vainags. Jaunsvirlaukas pagasta Gaideļi-Viduči. 7. gs. Bronza

3. Spirāļu vainaga fragmenti.
Jaunsvirlaukas pagasta Kakužēni.
7. gs. Bronza

4. Spirāļu vainags. Tērvetes pagasta Ķūri.
6. gs. Bronza

5. Vainaga piekars. Jaunsvirlaukas pagasta Kakužēni. 7. gs. Bronza

6. Spirāļu vainaga fragments.
Jaunsvirlaukas pagasta Kakužēni.
7. gs. Bronza

7. Vainaga piekars. Jaunsvirlaukas pagasta Kakužēni. 7. gs. Bronza

8. Vainaga fragmenti ar piekariem.
Bauskas pagasta Čunkāni-Dreņģeri.
11. gs. Bronza

9. Vainaga fragmenti ar piekariem.
Bauskas pagasta Čunkāni-Dreņģeri.
11. gs. Bronza

10. Spirāļu vainags. Taurenas pagasta Lazdiņi. 11. gs. Bronza

11. Spirāļu vainags. Zvirgzdenes pagasta Kivti. 8. gs. Bronza

12. Spirāļu vainags ar piekaru. Priekuļu pagasta Ģūģeri. 11. gs. Bronza

13. Vainaga detaļa – pušķis. Kaunatas pagasta Rikopole. 11. gs. Bronza, lūki

14. Vainaga detaļa – pušķis. Tilžas pagasta Jauji. 11./12. gs. Bronza, lūki, vilna

15. Vainaga detaļa – aizdares plāksne.
Kapiņu pagasta Kristapiņi. 8.–9. gs. Bronza

16. Spirāļu vainaga rekonstrukcija.
Dundagas pagasta Laukmuiža. Bronza.
13./14. gs. Atdarinājuma autori: Uģis Drava,
Inga Svarinska, Dagnija Pārupe. 2014

17. Spirāļu vainags. Stāmerienas pagasta Smoņi. Bronza. 6./7. gs.

18. Spirāļu vainags ar piekaru. Aizkraukles pagasta Lejasbitēni. Bronza. 8./9. gs.

19. Spirāļu vainaga fragmenti. Dundagas pagasta Laukmuiža. 13./14. gs. Bronza

②

1. Rūta Briede, Evija Stukle-Zuitiņa.
"Mana zupas līgaviņa".
2023. Kauli, kapara un misiņa stieple

Ēdiet gaļu, panāksnieki,
Lejat zupu azotē,
Lai tek zupa ziņģedama,
Gar vēderu zābakos.

Laiki nāk un iet, bet kārtīga liellopu gaļas zupa ir īsti pienācīga vērtība, savukārt kārtīgas sievas vērtība – spēja pabarot visu saimi. Vainags, kas veidots no liellopu buljonam pārpalikušiem kauliem, ir ironisks vēstījums par vienu no stereotipiskākajiem pienākumiem, kas allaž pavada topošās sievas, – ēst gatavošanu. Kauli sastiprināti ar zeltītām un sudrabetām stieplēm, to

galus dekoratīvi sakrokojot, tā apjoms un metāla elementi ir atsauce uz kāzu vizuālu vainagu – topošās zupas vārītājas krāšņāko rotu.

2. Vienrindas grīstes vainags. Kapiņu pagasta Kristapiņi. 11. gs. Lūki, vilna, bronza

3. Divrindu grīstes vainags. Kapiņu pagasta Kristapiņi. 11. gs. Klūga, vilna, bronza, āda

4. Šaurais grīstes vainags. Drabešu pagasta Liepiņas. 11. gs. Vilna, bronza

5. Grīstes vainaga rekonstrukcija. Taurenes pagasta Lazdiņi. 11. gs. Misiņš, vilna. Atdarinājuma autors: Daumants Kalniņš. 2000

6. Vienrindas grīstes vainags ar piekaru. Aizkalnes senkapi. 11. gs. Vilna, bronza

7. Platais grīstes un spirāļu vainags. Priekuļu pagasta Ģūģeri. 11.–12. gs. Vilna, bronza, lūki

③

1. Plāksnīšu vainaga rekonstrukcija. Puzes pagasta Lejaskrogs. 15./16. gs. Tāss, vilna, misiņš. Atdarinājuma autori: Aldis Kaugars, Inga Svarinska, Madara Briede. 2014

2. Plāksnīšu vainaga fragmenti. Zlēku pagasta Jaunbērzkalni. Tāss, bronza. 15./16. gs.

3. Kaspars Gobiņš. "Domu cietums". 2022. Jaukta tehnika, betons, stieple

Vainags kā simbols mentālās veselības aktualizēšanai. Darbā atspoguļotas nereti izjustās sajūtas, kad esam iesprostoti paši savās domās, ieciklējušies rutīnā, kas var pārvērsties par sevis veidotu cietumu. Vainags rada nospiestības un izolētības sajūtu. To nēsājot, lietotājs izolējas no apkārtējā, nespēj domāt un redzēt ārpus vainaga sienām, tādējādi izjūtot slogu no paša radītā domu cietuma sienām.

4. Zemais sloksnes vainags. Vilces pagasta Kalnaplāteri. 16./17. gs. mija. Bronza, tāss, vilna

5. Platais sloksnes vainags. Vilces pagasta Kalnaplāteri. 16./17. gs. mija. Bronza, krija, vilna

6. Vainaga plāksnīte. Salaspils pagasta Mārtiņsala. 15./16. gs. Bronza

7. Vainaga plāksnīte. Dobeles kapsēta. 15./16. gs. Bronza

8. Vainaga plāksnīte. Dobeles kapsēta. 15./16. gs. Bronza

9. Vainaga plāksnīte. Sēlpils pagasta Lokstene. 14.–15. gs. Bronza

10. Vainaga plāksnīte. Krustpils pag. Trepesmuiža. 15./16. gs. Bronza

11. Vainaga plāksnīte. Salaspils pagasta Mārtiņsala. 15./16. gs. Bronza

12. Vainaga plāksnīte. Salaspils pagasta Mārtiņsala. 15./16. gs. Bronza

13. Vainaga plāksnīte. Sēlpils pagasta Lokstene. 14./15. gs. Sudrabs, zelts

14. Spangu vainaga fragmenti. Salaspils pagasta Mārtiņsala. 15./16. gs. Bronza

15. Spangu-plāksnīšu vainaga fragmenti. Padures pagasts. 15./16. gs. Bronza, vilna

16. Spangu vainags. Latvija. 17. gs. beigas. Tāss, vilna, bronza

17. Spangu vainaga fragmenti. Latvija. 17. gs. beigas. Tāss, vilna, bronza

18. Spangu vainags. Kalvenes pagasta Sermuļi. 16./17. gs. Tāss, vilna, bronza

19. Spangu vainaga rekonstrukcija. Kalvenes pagasta Sermuļi. 16./17. gs. Atdarinājuma autori: Aldis Kaugars, Inga Svarinska. 2014

1. Auduma vainaga rekonstrukcija. Šķilbēnu pagasta Daņilovka. 14. gs. Vilna, stikls, bronza, astri, alva. Atdarinājuma autori: Aldis Kaugars (metāls), Inga Svarinska, Madara Briede. 2014

2. Auduma vainags ar piekariem. Šķilbēnu pagasta Daņilovka. 14. gs. Vilna, stikls, bronza, astri

3. Ingunas Sīmansone. "Ej dillēs!". 2019. Autortehnika, kaltēta smaržīgā kārvele

"Ej dillēs!" – man teica. Es aizgāju, jo man garšo dilles, un biju tur ļoti ilgi. Šogad man diļļu nav. Teikšu, lai saka man – "Ej kārvelēs!". Un es iešu, jo tās smaržo tik saldi. To es saku tāpēc, ka man patiešām nav diļļu, neesmu tās iesējusi. Un, ja diļļu nebūs, vajadzēs iet kārvelēs. Būs pienācis laiks tās nogaršot.

4. Vainaga piekars, ķemmveida. Kapiņu pag. Kristapiņi. 12. gs. Bronza, kauls

5. Vainaga piekars. Galgauskas pagasta Tīcēni. 12./13. gs. Bronza

6. Vainaga piekara saites. Latvija. 13. gs. Vilna, bronza

7. Vainaga piekara saites. Veselavas kapsēta. 13./14. gs. Vilna, bronza

8. Auduma vainaga rekonstrukcija. Kārļu pagasta Ainavas. 13. gs. Vilna, misiņš. Atdarinājuma autore: Irma Eņģele, 1950

9. Auduma vainags ar piekaru. Dzelzavas pagasta Strūgukalns. 14. gs. Vilna, stikls, bronza

10. Vainaga gala fragments ar uzšūtām astru lentēm un piekaru. Bērzaunes pagasta Pakalnieši. 13. gs. Vilna, stikls, bronza, astri

11. Auduma vainaga pamatne, četrdaļīga. Alsviķu pagasta Asari. 13./14. gs. Vilna

12. Auduma vainaga pamatne, trīsdaļīga. Jaunpiebalgas pagasts. 13./14. gs. Vilna

13. Sienamā vainaga fragmenti. Aglonas pagasta Madalāni. 12.–13. gs. Vilna

14. Ginta Kristjansone. "Spīters". 2023. Jaukta tehnika, kūdra, metāls

Meklēšanā izsludināts spīteru vainags. Vizuālais izskats nav zināms. Pamatojoties uz atrastajām liecībām, izvirzīts pieņēmums, ka spīters sastopams Kurzemē, Gaviezē. Pēc liecinieku teiktā rodas nojauta, ka tam varētu būt līdzība ar Dienvidkurzemē zināmo vizuļu vainagu. Līdz šim izmeklēšana ļāvusi nonākt tikai pie viena neapstrīdama pierādījuma – spīterā bijusi izmantota brokāta lente. Izmeklēšana turpinās.

Autore piedāvā savu versiju spīteram, kura fragments – brokāta lente – varētu būt atrasts kūdras gabalā. Kūdra ir metafora kaut kam aizmirstam, ilgi glabātam un vērtīgam, savukārt skavas satur kopā atrastās liecības, no kurām var dzimt pieņēmumi, teorijas un naratīvi. Kūdras daudzo gadu slāņojums ir perpendikulārs "atrastajam" spītera fragmentam. Tagadnes cilvēks nerimstas – viņš vēlas izvilkēt no pagātnes to, kas vēl ir izvelkams, atrast to, kas vēl ir atrodams.

5

1. Vainags. Alsungas pagasts. 19. gs. 1. puse
2. Vainags. Turlavas pagasts. 19. gs. 1. puse
3. Vainags. Tāšu pagasts. 19. gs.
4. Vainags. Pērkones pagasts. 19. gs.
5. Kristiāns Zvonkovs. "Meža sāpes". 2023. TIG metināšana, motorzāģa ķēde

Nozāgējot vienu koku, tas neatstāj nekādu īpašu ietekmi. Nozāgējot veselu mežu, daba sastingst un vienā mirklī simtgadīgā vērtība pārvēršas naudā. Vai tas ir tā vērts?
Šis vainags parāda, kā jūtas koki, kad viņu miesai pieskaras zāģis. To nēsājot, vainags ar savu pieskārienu pievērš uzmanību katra valkātāja atbildībai par koku saglabāšanu un aizsardzību. Tas mudina cilvēkus apsvērt savu lomu dabas saudzēšanā, aicinot viņus kļūt par ilgtspējīgas prakses aizstāvjiem un vides sargiem.
6. Vainags. Alsungas pagasts. 19. gs.
7. Vainags. Vārves pagasts. 19. gs. 1. puse
8. Vainags. Sakas pagasts. 19. gs.
9. Lībiešu līgavas vainags. Ziemeļkurzeme. 19. gs.
10. Vainags. Nīcas pagasts. 19. gs.
11. Vainags. Ventspils apvidus. 19. gs. 1. puse
12. Vainags. Vārmes pagasta Dragūnciems. 19. gs. vidus
13. Vainags. Alsungas pagasts. 19. gs.

6

1. Vainags. Kalvenes pagasts. 19. gs. vidus
2. Vainags. Užavas pagasts. 19. gs. vidus
3. Vainags. Skrundas pagasts. 19. gs. vidus
4. Vainags. Raņķu pagasta Savenieki. 19. gs. vidus
5. Vainags. Skrundas pagasts. 19. gs. vidus
6. Kate Putniņa. "Svešais". 2023. Jaukta tehnika, pērles, samts, kartons

Latvieši, izceļojot uz svešām zemēm, vienmēr ņēmuši līdzi etnogrāfiskās tekstilijas, tautastērpus, arī vainagus. Glabā tos un cenšas uzturēt latvisko garu, dažreiz būdami pat radikāli atšķirīgā vidē. Taču – cik gan reāli ir neapaugt ar svešo? Cik daudz jaunā vide ietekmē un ieaužas ikdienā un etnogrāfijā? Darbs radīts, iedvesmojoties no kolonijas "Vārpa", kas izveidojās 20. gadsimta sākumā Brazīlijas džungļos, izceļojot vairākiem tūkstošiem latviešu. Jaunā vide bija būtiski atšķirīga gan klimata, gan floras un, protams, kultūras ziņā. Vainagā attēlota autore sajūta par cenšanos saglabāt savas saknes par spīti pārmaiņu neizbēgamībai.
7. Vainags. Turlavas pagasts. 19. gs. 1. puse
8. Vainags. Nīcas pagasts. 19. gs.
9. Vainags. Nīcas pagasts. 19. gs.
10. Laura Dzērve. "Atbildības vainags". 2022. Munīciju čaulītes, misiņa stieple

Mūsdienās sievietes uzņemas ļoti daudz, toties vīrieši no atbildības sāk izvairīties. Reizēm šī atbildība kļūst par smagu nastu. Sievietes dodas arī karā, sargā savu valsti. Lai cik smaga būtu šo atbildību nasta, sievietes spēks ir apbrīnojams – paceltu galvu un izslietu muguru viņa turpina savu misiju.
11. Vainags. Nīcas pagasts. 19. gs. 2. puse
12. Vainags. Nīcas pagasts. 19. gs. 1. puse

7

1. Vainags. Ziemeļkurzeme (?). 19. gs.
2. Vainags. Aisteres pagasts. 19. gs.
3. Vainags. Sakas pagasts. 19. gs. 1. puse
4. Vainags. Nīgrandes pagasts. 19. gs. vidus
5. Vainags. Ventas pagasts. 19. gs. vidus
6. Vainags. Bārtas pagasta Krūte. 19. gs. vidus
7. Vainags. Raņķu pagasts. 19. gs. vidus
8. Vainags. Virgas pagasts. 19. gs. 60. gadi
9. Ilona Valaine-Blekte. "Mātesmātes vainags". 2023. Jauktas aušanas un izšuvuma tehnikas, lins, kokvilna, akrils

Balta gāja mūs' māsiņa,
Kā ar sniegu apsniguse,
Tas nebija balts sniedziņš,
Tas māsiņas tikumiņš.

Mātes gudrība, sievu gudrība, pieredze un viedums, bezvārdu mantojums, sajūtas un spēks – mātesmātes vainags ir kā trausls apliecinājums seno zinību svaram, jo to pielietojums ir mūžīgs, tā ir senā mantojuma jauda un spēks, zināšanu un prasmju sinerģija.

Mātesmātes vainagā iemūžināta piemiņa par tām gaišajām un viedajām sievietēm, kas sastaptas dzīves ceļā, un to, cik vērtīga ir bijusi šī saskarsme.

Darīnot gaišu vainagu, top vairāk gaismas, nēsājot baltu vainagu, rodu gaismu sevī un apkārtējos.

10. Vainags. Krotas pagasts. 19. gs. vidus
11. Vainags. Kalētu pagasts. 19. gs. vidus

8

1. Vainags. Turlavas pagasts. 19. gs. 1. puse
2. Vainags. Kabiles pagasts. 19. gs. 1. puse
3. Vainags. Veļķu pagasts. 19. gs. 1. puse
4. Daniels Treimanis. "Nevīstošie ziedi". 2023. Jaukta tehnika
5. Vainags. Vecpiebalgas pagasts. 19. gs.

9

1. Vainags. Zemgale. 18.–19. gs. sākums
2. Vainags. Krustpils pagasts. 19. gs. vidus
3. Vainags. Krustpils pagasts. 19. gs. vidus
4. Vainags. Krotas pagasts. 19. gs. vidus
5. Vainags. Vietalvas pagasts. 18. gs. 2. puse
6. Vainags. Maliena. 19. gs.
7. Sienamais vainags. Praulienas pagasts. 19. gs. 1. puse
8. Sienamais vainags. Sarkanu pagasts. 19. gs. vidus
9. Sienamais vainags. Virānes pagasts. 19. gs. vidus

10. Vainags. Līvānu pagasts. 19. gs. vidus

11. Vainags. Drustu pagasta Vecdrusti.
19. gs. 1. puse

12. Sienamais vainags. Seces pagasts.
19. gs. vidus

13. Vainags. Rūjienas apvidus. 18. gs.

14. Vainags. Rūjienas apvidus. 18. gs.

15. Matu rota. Sausnējas pagasts. 19. gs.
vidus

16. Sienamais vainags. Biržu pagasta
Kaldabruņa. 19. gs. sākums

⑩

1. Matu lente "kaspine". Rucavas pagasts.
19. gs. 2. puse

2. Matu lente "kaspine". Rucavas pagasts.
19. gs. 2. puse

3. Matu lente "kaspine". Dunikas pagasts.
19. gs. 2. puse

4. Matu lentes "matauklas" daļa.
Valmieras pagasts. 19. gs. vidus

5. Matu lente "mataukla". Drabešu
pagasts. 19. gs. 1. puse

6. Matu lente "mataukla". Rāmuļu pagasts.
19. gs. vidus

7. Matu lente "mataukla". Sējas pagasts.
19. gs. vidus

8. Matu lente "mataukla". Valmieras
pagasts. 19. gs. vidus

9. Matu lente "mataukla". Valmieras
pagasts. 19. gs. vidus

10. Matu lente "mataukla". Umurgas
pagasts. 19. gs. vidus

⑪

1. Vainags. Krustpils pagasts. 19. gs.
1. puse

2. Vainags. Ilzenes pagasts. 19. gs. vidus

3. Vainags. Maliena. 19. gs.

4. Vainags. Maliena. 19. gs.

5. Vainags. Maliena. 19. gs. vidus

6. Vainags. Lubānas pagasta Ošupe.
19. gs. 1. puse

7. Vainags. Kalsnavas pagasts. 19. gs.
1. puse

8. Vainags. Grostonas pagasts. 19. gs.
vidus

9. Vainags. Ļaudonas pagasts. 19. gs. vidus

10. Vainags. Lazdonas pagasts. 18. gs.
2. puse

11. Vainags. Ļaudonas pagasts. 19. gs.
vidus

12. Vainags. Jumurdas pagasts. 19. gs.
1. puse

13. Vainags. Lizuma pagasts. 19. gs. vidus

14. Vainags. Jumurdas pagasts. 19. gs.
vidus

15. Vainags. Tirzas pagasts. 19. gs. vidus

16. Vainags. Dignājas vai Slates pagasts.
19. gs. 1. puse

17. Vainags. Ilūkstes pagasts. 19. gs. 1. puse

18. Vainags. Augšzeme. 19. gs. 1. puse

19. Vainags. Augšzeme. 19. gs. 1. puse

20. Vainags. Biržu pagasta Kaldabruņa.
19. gs. 1. puse

21. Vainags. Augšzeme. 19. gs. 1. puse

22. Vainags. Lielvārdes pagasts. 19. gs. vidus

23. Vainags. Lielvārdes pagasts. 19. gs. vidus

24. Vainags. Lēdmanes pagasts. 19. gs. 1. puse

25. Vainags. Lēdmanes pagasts. 19. gs. 1. puse

26. Vainags. Latgale. 19. gs. 1. puse

27. Vainags. Latgale. 19. gs. 1. puse

28. Vainags. Odzienas pagasts. 19. gs. 1. puse

29. Vainags. Vietalvas vai Odzienas pagasts. 19. gs. 1. puse

30. Vainags. Jaunpiebalgas pagasts. 19. gs.

31. Vainags. Jaunpiebalgas pagasts. 19. gs. 1. puse

32. Vainags. Piebalgas apvidus. 19. gs.

12

1. Anna Dace Kamaldiņa. "Uzmanības centrā".

2023. Mozaika, spogulis, putuplasts

Vainags, kā jau daiļošanās elements, piesaista uzmanību. Tas spoguļojas pats un atspoguļo arī mūs. Uzdodot citiem jautājumu "Kā tev iet?", visbiežāk gan paši vēlamies izstāstīt par sevi. Šāds spoguļu vainags ir katrā no mums – ir svarīgi apzināties, cik ļoti, interesējoties par citiem, patiesībā interesējam tikai katrs pats sevi. Uzmanības centra vainags tiešā un pārņestā nozīmē reflektē par mūsdienu selfiju laikmeta egocentrisko dabu.

2. Elizabete Cukura. "Smagums". 2023. Nerūsējošais tērauds

Bieži rodas sajūta, ka to, ko esi izdarījis, mainīt vairs nevar. Kad tevi neapmierina reiz izdarītais, atceries – tev vienmēr tiek dota iespēja rīkoties citādi. Vainags simboliski attēlo nastu, kuru katrs nesam savas dzīves laikā. Tā sastāv ne tikai no mūsu izvēlēm, bet arī sabiedrības un cilvēces kopīgajiem lēmumiem. Uzliekot galvā šo vainagu, viegli piesedzas seja, lai gan caurredzamība joprojām ir laba. Vizuāli ažūrais, smalkais un vienlaikus smagnējais metāls ataino katrā cilvēkā mītošo pozitīvo skatu uz nākotni kā iespēju redzēt tālāk, tai pašā laikā jūtot ikdienas un lēmumu smagumu. Smagumu ierasts uztvert kā negatīvu sajūtu, tomēr šajā gadījumā tas zīmīgi norāda uz jau paveiktā un sakrātā neviennozīmīgumu – tas aicina apzināties, cik daudz nesam gan kopīgi, gan individuāli, un cik vēl uzdrīkstēsimies nest.

3. Inguna Sīmansone. "Smeldze, smeldzīte". 2023. Izšuvums, murds

Tas ir murds pašai sev. Mirdzošais vainags ir tikai iedomāta, dažkārt sabiedrības vispārpieņemto normu uzspiesta laime – ārišķīgs skaistums. Un tad, dzenoties pēc šīs iedomas, tu attopies sapinies tīklos. Vilšanās, šaubas, mazvērtība, depresija ir paša iedomu un maldu radīts murds.

4. Laima Grasmāne. "No rajona neaizbēgsi".

2022. Adījums, spolišu diegi

Darbs stāsta par sievieti un viņas likteni. Etnogrāfiskā maska ir veltījums emancipācijai un tam, cik liels progress ir panākts sieviešu tiesībās. Sieviete ar vainagu liktenis jau ir izlemts – viņa kļūs par sievu, māti, saimnieci, vilks sava novada vainagu. Bet ja nu viņa pati vēlas lemt savu likteni un izvēlēties, par kādu sievieti būt? Šis ceļš ir smags un prasa daudz upuru, piemēram, zaudēt bagātību, sev jau solīto, un arī sievietes godu.

5. Liene Lauriņa. "Vienreizējs vainags".
2022. autortehnika, vienreizlietojamie šķīvji

Darba ideja ataino mūsdienu attiecību īslaicīgumu un priekšstatu par laulību – mūsdienās precas daudzreiz, un vainags kļūst kā vienreizlietojama prece: ņem papīra šķīvi, ātri to saloki un ej uz kāzām, bet, ja laulība nav veiksmīga – met veco ārā un aši taisi nākamo.

Par vainaga pamatu izvēlēti vienreizlietojamie papīra šķīvīši, kas iemieso mūsdienu attiecību virspusējību un fast food piegāršu. Līdzīgi vēl nesasmērētiem piknika traukiem šim kāzu vainagam saglabāta baltā tīrības un solījuma krāsa.

6. Marta Cīrule. "Stagnācijas kronis".
2023. Jaukta tehnika

Sarūsējušais uz galvas liekamais spainis ar šaurajām atverēm acu vietā simbolizē stagnāciju, kuru izraisa nevēlēšanās iziet no komforta zonas un sava skatījuma ierobežošana. Rūsa iemieso koroziju un sabrukšanu, kas rodas, kad pretojamies izaugsmei un pārmaiņām. Formā līdzīgs vainagam, reversajā pozīcijā spainim līdzīgais objekts ļauj tvert apkārtējo pasauli šauru un fragmentētu. Droši zini, ka spainis galvā nav tavs kronis?

7. Vainags. Nīcas pagasts. 19. gs.

13

1. Kristīna Meļņika. "Pērļu pilna galva".
2023. Izšuvums, stikla pērlītes, samts

Ja latvietē gudrība mirdz kā spožas stikla pērles, tad grezns vainags ir lieks. Ar pērlītēm bagātīgi izšūtā sievietes galva simbolizē to viedumu un garīgo bagātību, ko izstaro dzīvesgudra latvietē: gudrība ir mūsu tautas bagātība un greznība. Vainags bez izšuvuma stāsta par garīgi bagātu cilvēku vēlmi būt askētiskiem un nedižoties ar spožām greznumlietām. Stikla pērlīšu izšuvums tapis, iedvesmojoties no greznajiem Nīgrandes un Krūtes vainagiem.

2. Grieta Siliņa. "Stārķa ligzda".
2023. Jaukta tehnika, tērauds, alumīnijs, sausserža jeb saldās mīlas zari

Vainagu veido stārķa ligzdas motīvi, iekļaujot arī gredzenus uz putnu kājām, kuros iegravēti dažādi vēstījumi. Ligzda gājputnam ir tikai pagaidu mājvieta – visu dzīvi tas pavada kustībā uz pārmaiņām. Domājot par tiekšanos kaut kur, apgredzenošana ir veids, kā cilvēks iejaucas dabas procesos, izsekojot un pētot putnu migrāciju, noskaidrojot to došanās virzienus.

Teksti uz putnu gredzeniem: svētēlis; nesvētēlis; stārķi ēd bērnus; home sweet home; nedzīvojam Āfrikā; nekur nav tik labi, kā mājās; sals nāks un dzels; sniegs nāks un snigs; stārķi nenes bērnus; St. Stārķis; jālido mājās u. c.

3. Ilona Valaine-Blekte. "Es uzaugu stipra meita". 2023. Izšuvums, tinums, vilna, kartons

Balta nāca tautu meita,
Kā ar sniegu apsnigusi,
Nav ar sniegu apsnigusi,
Nāk ar savu tikumiņu.

Uz baltā fona izceļas melni "rakstītie" tikuma raksturojumi – mūsdienu skatījums uz tikumu. Vainags simbolizē vēlamo, ko mūsdienu cilvēks labprāt redzētu ideālajā baltumā. Neona atzīšanās ir piezīme par to, ka esam vienoti centienos uz balto ideālu, bet katram vienmēr ir iespēja būt tādām, kāds tas ir patiesībā.

4. Gundega Pētersone. "Zeķe kāpa debesīs".
2023. Adijums, vilna

Darbs ataino autores kaislību uz zeķu adīšanu – no vienkrāsainām un smalki rakstainām līdz 21. gadsimtam piedienošām interpretācijām. Šoreiz zeķe, kas tradicionāli silda mūsu kājas, tikusi pavisam augstu – iedvesmojoties no Kurzemes apriņķa 19. gadsimta zeķu rakstiem un adīšanas tradīcijām, tā radījusi savu Kurzemes vainaga interpretāciju. Vainags aicina mūs domāt par saknēm, pārmantojamību un adīšanu kā vienu no mūsu spēka izpausmēm.

5. Agnese Kantiševa. "Raudāja māte, raudāja meita".

2023. Vienreizlietojamie papīra kabalakatiņi, marķieris, kartona kastīte

Latviešu tradicionālajā kultūrā meitas greznuma kulminācija ir vainags – tā darināšanai pielietots ne mazums pūļu, jo vainags pārstāv meitas godu, tikumu un labo slavu. Vienlaikus viņai nav sveša arī vēlme tapt ieraudzītai un izredzētai. Tomēr, pētot un apkopojot latviešu dainas par šo artefaktu, atklājās, ka vainags ir sava veida lamatas, kas, visticamāk, garantē nebeidzamu asaru, smaga darba un vilšanos piepildītu dzīvi. Dainas stāsta arī par jaunu puisi viltību meitas vainaga iegūšanā*, kas, netiekot nosargāts, nonāk kaunpilnās ļaužu valodās – turpat, kur meitas, kas palikušas vainagā. Vainags veidots kā pieraudātu salvešu instalācija, uz kurām atainoti izšķūšanas dūrienā rakstīti tautasdziesmu teksti par raudāšanu pēc šķiršanās no vainaga.

* Latviešu folklorā vainags simbolizē jaunavas godu, nevainību.